

Pravo je svakog čovjeka — a vjerojatno je i nužnost i dužnost — da se *posvjedoči* u svome životu i *potvrdi* djelovanjem i djelom. To on i čini prema sklonostima i sposobnostima. Uspijeva ako je uporan i istrajan. Tako zacrtava svoj životni put. On je različit, osoben ili manje takav, ali je njegov put i po tome više ili manje zanimljiv, cijenjen prema naporima i dostignućima.

I životni put narodnog heroja Vicka Antića jedan je od onih koji se nedvojbeno izdvaja u svojoj jednostavnosti: *riječ je o borcu*. No, s druge strane, životni put borca kakav je njegov ujedno je složen i dug. Poslije ulaženja u život, učenja zanata i sticanja malog zalagaja kruha odmah je aktivan u redovima revolucionarnog radničkog pokreta (1935—1937). Zatim, kao radnički borac ulazi u borbu protiv fašizma na tlu Španjolske da brani Republiku (1937—1939) i potom je s ostalim »špancima« u logorima u Francuskoj (1939—1941). Tome

slijedi bijeg i povratak u domovinu, u borbu na istoj fronti — protiv fašista koji su okupirali i porobili domovinsko tlo. Ta borba traje pune četiri godine (1941—1945).

Taj decenijski put Vicka Antića (1935—1945) borbeni je put i na njemu se on posvjedočio i potvrdio, na njemu je uporno i dosljedno istrajavao unatoč svima teškoćama, zamkama i preprekama. Uostalom, one se redovno javljaju na ovakvom revolucionarnom putu proletera i borca, koji je slijedio pozive Partije i Josipa Broza Tita vjerno, istrajno, nepokolebljivo i uporno. A završio ga je nizom priznanja Domovine i Partije, pa i najvećim priznanjem socijalističke Jugoslavije — Ordenom narodnog heroja!

Rođen je u primorskom mjestu Vinodola, dijelu Hrvatskog primorja, u Selcima, 2. listopada 1912. u radničkoj obitelji, kao sin oca Nikole i majke Katarine, rođ. Lončarić. Otac je kao 18-godišnji mladić sudjelovao u demonstracijama u rodnom mjestu protiv bana Khuena i mađaronstva u prosincu 1903. godine i za to bio kažnjen zatvorom od šest dana. I kasnije, politički je bio napredno orijentiran, pa se mladi Vicko odgajao kao dječak u povoljnoj roditeljskoj sredini. Bio je u osnovnoj školi kada je revolucionarni radnički pokret u rodnom mjestu bio jak i komunisti pobijedili na općinskim izborima (1920) i preuzeli općinu. Završivši tu školu pohađao je dvije godine građansku školu u susjednoj Crikvenici. Ali već 1925, u svojoj 13-oj godini, odlazi s ocem u pećalbu, na sezonski rad, slično svojim vršnjacima, da bi se poučio u zidarskom zanatu, profesiji djedova i očeva. To je 20-ih godina 20. stoljeća bio životni put većine Vinodolaca kao neki

njihov specijalitet. Tako je Vicko Antić radio na gradnji putova (Peć — Andrijeвица i Valjevo — Loznica) i željezničke pruge (Kragujevac — Kraljevo i Kraljevo — Raška, na tunelu Vučkovica), noseći kao dječak radnicima vodu, kovaču špice za zidare-klesare, geometrima letve i pomažući kuharima na gradilištu. To, međutim, nije bio put kojim je Vicko Antić htio krenuti u život, htio je izučiti neki drugi zanat; to je zamolio oca i 1927. godine došao je u Beograd. Tu je započeo naukovanje za bravara kod instalatera vodovoda Bogdana Surlića, čija je firma imala, za ono vrijeme, privlačnu »titulu«, tj. bila je »kr. dvorska«. Ovdje je od 1928. do 1931. godine izučio zanat i završio tri razreda zanatske (šegrtske) škole i dalje radio kao kalfa u istoj firmi, osposobivši se za metalsku struku. Ovdje ostaje do 1933. godine.

No boravak u Beogradu (1927—1933) imao je za Vicka Antića, osim sticanja zvanja, i drugo značenje. Kod istog gazde kao kalfa radio je *Milan Blagojević*, pripadnik revolucionarnog radničkog pokreta i član KPJ. On je okupljao šegrtе — a među njima je bio i Vicko Antić — i govorio im o ondašnjem položaju radnika i teškoćama s kojima se bore i tako ih pridobivao za radnički pokret. Blagojević se borio protiv šestojanuarske diktature, bio progonjen od beogradske policije, a 1935. godine otišao je u SSSR. S Antićem je radio kao kalfa i *Milan Mijatović*, također pripadnik revolucionarnog radničkog pokreta i sindikalni radnik, pa je putem njega dobivao iz sindikata napredne knjige na čitanje. Vicko Antić je, dakle, već u Beogradu imao za učitelja istaknutog borca radničke klase Milana Blagojevića, koji je 1937. godine također došao u Španjolsku, kao i Vicko Antić, borio se u redovima republikanske vojske, a 1941. godine bio među organizatorima ustanka u Srbiji i komandant Prvog šumadijskog partizanskog odreda. I Vicko, dakle, kao 20-godišnji mladić stupa 30-ih godina u redove radničkog pokreta u Beogradu i na tom putu ostat će dosljedno cijeloga života.

Poslije Beograda nalazi se od 1933. do 1935. godine u Zagrebu na odsluženju vojnog roka u IV vazduhoplovnom puku u Borongaju. S njim je i Fabijan Antić, koga sada upoznaje, a rodom je iz Bribira, dakle iz zajedničkog vinodolskog zavičaja. Antić je inače dotle kao radnik radio u Zagrebu, već je pripadao radničkom pokretu, pa su sada on i Antić razgovarali o tada aktuelnim pitanjima za radničku klasu. Početkom 1931. godine Antić je upoznao u Selcima Vjekoslava Jeličića, člana KPJ od 1920. godine, posjetivši ga na molbu jednog njegovog prijatelja (Đorđa Paprića). Tako je uspostavio prve veze pripadnika radničkog pokreta Selaca i Bribira. A poslije odsluženja vojnog roka obojica, Antić i Antić, vratili su se u rodna mjesta i aktivno sudjelovali u revolucionarnom radničkom pokretu od polovice 30-ih godina.

Poslije petogodišnjeg razdoblja (1927—1933) u Beogradu, razdoblja učenja i približavanja radničkom pokretu, i dvogodišnjeg u vojsci u Zagrebu (1933—1935), boravak Vicka Antića u rodnom mjestu pruža mu priliku za aktivan rad u redovima radničkog pokreta na političkom i kulturnom polju. Od proljeća 1933. u Selcima je djelovala obnovljena organizacija KPJ. Obnovio ju je i vodio Vjekoslav Jeličić. Od ljeta 1934. godine komunisti u Selcima s naprednim snagama Hrvatske pučke knjižnice započeli su u okviru Knjižnice borbu protiv Sokolskog društva i snaga režima za očuvanje Knjižnice kao naprednog kulturnog društva za neometani kulturno-prosvjetni rad, koji je, razumljivo, u onim prilikama imao i određene političke ciljeve,

te za Dom prosvjete, kome su sokoli uz pomoć režima bili nametnuli sokol-
sko ime i pridodali mu kraljevsku oznaku. Vrativši se u rodno mjesto, Vicko
Antić odmah se uključio u revolucionarni radnički pokret, koji se u ondaš-
njim prilikama javno manifestirao u radu Knjižnice. Kao glumac sudjeluje
u diletantskoj grupi na starogodišnjoj priredbi 1935. u Nušićevom »Sumnji-
vom licu« u ulozi gazde Miladina, kao i na sličnoj priredbi početkom 1936.
i 1937. godine uz ostale komunističke borce (Vjekoslava Jeličića, Vjekoslava
Lončarića i Emila Antića). Da je Vicko Antić istaknut radnički borac i smat-
ran članom KPJ, dokazuje i njegov izbor za knjižničara u Knjižnici na skup-
štini 3. siječnja 1937. Knjižničarsku je dužnost 1935. godine vršio Vjekoslav
Jeličić, 1936. godine Ivan Jeličić Tominčić, dakle, dva već poznata komunista,
dorasla za taj kulturno-politički posao, vrlo značajan u ono vrijeme. Izbor
Vicka Antića je bio smišljen čin prve dvojice, da Antić nastavi njihov posao
kao već dosta izgrađeni komunista, koji je inače surađivao s Vjekoslavom
Jeličićem i Vjekoslavom Lončarićem. Te godine pomaže i štrajk ugostitelj-
skih radnika u Crikvenici. Kao društveni funkcionar Knjižnice sudjeluje
11. srpnja 1937. na osnivačkoj skupštini Narodne čitaonice u Crikvenici, a
s njim i raniji tajnik Knjižnice i njezin član prof. Vinko Antić. Crikveničku
Narodnu čitaonicu osnovali su napredni radnici uz podršku Komiteta KPJ
za Vinodol, koji je osnovan početkom 1936. godine, a kome je sekretar bio
Vjekoslav Jeličić. U ime Komiteta skupštini su prisustvovali njegov organi-
zacioni sekretar Fabijan Antonić i član Ivan Jeličić Tominčić.

Da je Vicko Antić tada smatran članom KPJ odnosno KPH od njenog
osnutka (1—2. VIII 1937), potvrđuje i sastanak održan u vezi organiziranja
Stranke radnog naroda potkraj rujna 1937. godine u šumskom predjelu
Gorskog kotara. U ime CK KPH sastanku je prisustvovao Andrija Žaja.
Prisustvovali su mu delegati Gorskog kotara i Hrvatskog primorja. Iz Se-
laca su bili Vjekoslav Lončarić i Ivan Jeličić Tominčić, članovi mjesne
partijske organizacije, a s njima i Vicko Antić. Ovo očito potvrđuje da je
on tada djelovao kao pripadnik KPJ i da je ubrajan u njezine redove.

U isto vrijeme od posebnog je značenja za revolucionarni životni put
Vicka Antića pripremanje vinodolskih komunista za odlazak u Španjolsku.
U tome je on u prvim redovima, agilan i revnosta. Naime, od pobune
protiv Španjolske Republike (18. srpnja 1936) komunisti u Selcima — kao
i u ostalim mjestima Vinodola — čitali su u zagrebačkom časopisu »Knji-
ževnik« 1936. godine napose priloge dra Branka Kojića »Španjolski izborik«
(u travnju) i »Kontrarevolucija u Španjolskoj« (u rujnu) te »Položaj u Špa-
njolskoj« (prosinački broj). Doznali su i za apel KPJ »U pomoć španjolskoj
demokraciji« (Proleter, juli — august 1936). A u povodu štrajka ugostitelj-
skih i građevinskih radnika u Vinodolu ovao je dospio u ljeto 1937. iz Za-
greba Drago Bogdanić (Picek) da podupre štrajkače. Donio je i brošuru
o našim dobrovoljcima u Španjolskoj, kako to u svojem zapisu spominje
F. Antonić, ne sjećajući se autora brošure. A to se vjerojatno odnosi na
brošuru Vladimira Dedijera »Godina dana rata u Španiji«, koja je tiskana
u Zagrebu u srpnju 1937. godine (»Španija 1936—1939«, Knjiga 5, Beograd
1971. Članak V. Dedijera »Španija i dnevni list 'Politika' 1936—1937«, str. 385).

U sve je ovo bio upućen i Vicko Antić. U Selca je tada stizala ilegalna
literatura, kao »Proleter«, »Srp i čekić«, »Glas hrvatskog naroda«, Lenji-
nova djela te materijali VII kongresa Kominterne, a Vicko Antić, kao knjiž-
ničar Knjižnice, do toga je dolazio i čitao. Prema tome bio je obaviješten

putem »Proletera« da KPJ poziva u pomoć Španjolskoj u započetoj borbi protiv fašizma. On sam navodi da su u Knjižnici »diskutirali o položaju radničke klase i o borbi proletarijata za bolji i pravedniji život« i da se tu »rodila ideja da se pruži pomoć španjolskom narodu, pogotovu kada je i Komunistička partija Jugoslavije poduprla pravednu borbu španjolskog naroda i tražila da joj se pomogne« (»Španjolski borci Vinodola u NOB-i«. Vinodolski zbornik I, Crikvenica 1977, str. 466—467).

U pripremama za odlazak u Španjolsku Vicko Antić je svesrdno sudjelovao (nabava garancija za odlazak u Francusku i dbivanje pasoša). To se znalo u redovima komunista. Tako je Ivan Jeličić Tominčić pisao 15. listopada 1937. u jednom pismu da u Francusku putuju Vicko Antić, Josip Pobor i Emil Antić, svi iz Selca, da imaju garancije i rade pasoše, da su iz Bribira neki već otputovali, a među njima i Fabijan Antonić, i da iz Crikvenice putuju s Vickom Antićem i »pokretači Čitaonice« (Vinko Antić, Tri revolucionara — tri svijetla lika. Selca 1981, str. 124).

U toku dvogodišnjeg boravka u rodnom mjestu Vicko Antić je s ostalim drugovima u redovima revolucionarnog radničkog pokreta. Oni su radili kao partijski ljudi, pripadali su Partiji po svome političkom opredjeljenju i bili de facto njeni članovi. Kao najstariji član KPJ i kao sekretar Komiteta KPJ za Vinodol, Vjekoslav Jeličić je ove mlade radničke boorce uvlačio u partijski rad i tako ih, zapravo, »primao« u članove KPJ u prilikama kakve su bile na početku druge polovice 30-ih godina. A među njima je bio i Vicko Antić. Takvo političko sazrijevanje i dovelo je do odlaska u Francusku odnosno Španjolsku Vicka Antića i drugove iz Vinodola 1. studenoga 1937.

Iz Pariza poslije dobivanja veza i izvršenih priprema dobrovoljci iz Vinodola s ostalima, a među njima i Vicko Antić, otputovali su vlakom krajem 1937. godine do Pirineja, zatim autobusima do francusko-španjolske granice, a onda pješice s vodičima prešli su tu granicu i stigli na španjolsko tlo do grada Figuerasa. Otuda su se prevezli u bazu interbrigadista u mjesto Albacete i u obližnjem regrutnom centru Casas Ibáñez nekoliko su tje dana pohađali vojnu i političku nastavu. Poslije toga su raspoređeni po jedinicama određenim za borbu protiv fašista.

Raspoređen u bataljon »Đura Đaković« 129. internacionalne brigade, Vicko Antić sudjelovao je u borbama te brigade na aragonskoj i levant-skoj fronti, odgovoran za vezu, prvo kao borac, a od svibnja 1938. godine kao vodnik (sergento). Prigodom povlačenja dobrovoljaca s frontova u Španjolskoj listopada 1938. godine — po odluci Međunarodne komisije za nemiješanje u rat — Antić se u siječnju i veljači 1939. još bori u Kataloniji sve do prelaska španjolsko-francuske granice 9. veljače 1939. Prije povlačenja iz Španjolske vlada Republike izdala je Vicku Antiću 10. listopada 1938. potvrdu da se u 129. interbrigadi, u zvanju i činu vodnika-narednika, borio »za obranu slobode španjolskog naroda« i izrazila mu »zahvalnost NACIJE«. Osim toga ministarstvo obrane dodijelilo mu je 10. prosinca 1938. Medalju internacionalne brigade, utemeljene 20. listopada 1938. za borce internacionalnih brigada (faksimil tih dokumenata vidi u knjizi »Vinodolska Selca u borbi«, str. 476—477).

Poslije povlačenja iz Španjolske u Francusku, Vicko Antić je s ostalim dobrovoljcima upućen pješice u logor okružen bodljikavom žicom i pod nadzorom francuskih žandara. Tako je ondašnja Francuska s desničarskom

vladom dočekala borbe za slobodu, španjolske dobrovoljce, Antić je bio prvo u logoru Sainte Cyprien, na pješčanoj obali Mediterana blizu grada Perpignana. Tu je ostao tri mjeseca, zatim je prebačen u logor Argeles, a 1. travnja 1939. u logor Gurs, južno od grada Bordeaux. Jugoslavenska vlada nije dozvolila povratak Španaca u domovinu, ali pod pritiskom javnosti u zemlji da im se izdaju pasoši za povratak, ministarstvo unutrašnjih poslova poslalo je činovnika Teodosića da pridobije dobrovoljce da prethodno, prije povratka, potpišu izjavu, u stvari da se pokaju što su sudjelovali u borbi protiv fašizma. Takvu izjavu oni nisu htjeli potpisati. To nije učinio ni Vicko Antić.

Ostavši u logorima u Francuskoj od početka 1939. do napadaja Njemačke i Italije na Jugoslaviju (6. IV 1941), jugoslavenski dobrovoljci nisu bili pasivni ni izgubljeni. Prema uputama KPJ organizirali su sami svoj dnevni život u inače teškim logorskim prilikama. Osnovili su logorski komitet s partijskim rukovodstvom, pripremali političke informacije, održavali razna predavanja i tečajeve za strane jezike te proučavali Historiju SKP(b). Prisilni boravak u logorima iskorišten je, dakle, za učenje. Vicko Antić je, osim toga, u logorima Argeles i Gurs vršio dužnost poštara i kurira, pa je s propusnicom odlazio van logora po pakete upućene jugoslavenskim dobrovoljcima. Svoj život u logorima opisao je u prilogu »Iz logora u logor« (»Španija«, knj. 4, Beograd 1971, str. 78—92).

Inače, francuske vlasti vršile su na dobrovoljce razne pritiske. Tako poslije napadaja Njemačke na Poljsku (1. IX 1939) i početka drugog svjetskog rata francuske su vlasti nastojale da i jugoslavenske dobrovoljce iskoriste, da ih šalju u svoju vojsku, da od njih formiraju radne kompanije, ali su ovi sve to odbili. Oni su željeli da se vrate u Jugoslaviju. Pogotovo kada su Nijemci napali i Francusku i znatan dio okupirali, jugoslavenski dobrovoljci su još više željeli da napuste logore i da se vrate u domovinu. Neki su to uspjeli bijegom iz logora, ali to nije masovno uspijevalo. A kada su Njemačka i Italija napale Jugoslaviju (6. IV 1941), jugoslavenski dobrovoljci su po uputama KPJ na razne načine napustili logore i njih većina vratili se u Jugoslaviju.

Vicko Antić je i prije napadaja na Jugoslaviju uspio pobjeći iz logora Argeles i stići pješice u Perpignan, a odatle je vlakom doputovao u Marseilles 26. ožujka 1941. Ovdje je ostao 12 dana uz pomoć Laze Latinovića i jugoslavenskog konzulata. Nastojao je da se legalno vrati u domovinu. Poslije napadaja fašističkih država na Jugoslaviju to više nije bilo moguće. Stoga je Vicko Antić krenuo u Lyon, a onda s Vojinom Popovićem i Vladom Četkovićem u Pariz. Ovdje su se javili Lazi Udovičkom, koji je prihvaćao španske borbe. Poslije deset dana boravka u Parizu, Vicko Antić je pošao na rad u Njemačku, u Sudete, u izgradnju jedne tvornice kod grada Mosta (Brücke). To je bio način da uspije otputovati u Jugoslaviju, gdje je na poziv KPJ već bila započela oružana borba protiv okupatora.

Dobivši putem veza upute za bijeg u domovinu, Vicko Antić je 1. studenoga 1941. krenuo vlakom iz Sudeta i 4. studenoga stigao na granicu u Brežice. Ne mogavši bez pasoša u tzv. NDH, on se po savjetu jednog željezničara Slovenca potajno ukrcao u otvoreni vagon teretnog vlaka i s njim uspio doputovati do Zaprešića, dakle na domak Zagreba. Kako u Zagreb bez propusnice nije smio ići, kod Zaprešića, pošto je vlak usporio vožnju, iskočio je iz vagona, sakrio se u kukuruzište i potom pješke preko njiva

došao u Podsused i onda s ostalim građanima dospio 5. studenoga 1941. u Zagreb. Prema dobivenim uputama javio se na tajni punkt i tim putem došao u vezu s Ankom Berus i Vladom Popovićem, također španskim borcem. U Zagrebu je ostao pet dana. Za to vrijeme izrađena mu je radnička knjižica sindikata na ime Josip Kruljac, s kojom je mogao dosta sigurno putovati. Iz Zagreba je otputovao vlakom 10. studenoga 1941. u Slavoniju, iskrcao se u Okučanima, javio se na određeno mjesto i uspostavio vezu s organizatorima ustanka, prvo sa sekretarom Okružnog komiteta KPH za Novu Gradišku Dušanom Čalićem. Sutradan, 11. studenoga 1941, upućen je u Psunjsku četu.

Uključivši se tako, po direktivi CK KPH, u ustaničke redove Slavonije, Vicko Antić preuzimlje u njihovoj četi dužnost vodnika, a ubrzo i komandira. Prilivom novih boraca i osnutkom Psunjskog bataljona u ožujku 1942, on je i njegov komandant. Od kolovoza do studenoga 1942. komandant je Psunjskog odreda. Tada su pod njegovom komandom, uz ostale akcije, izvršeni napadi na izvore nafte u Gojilu i oni su uništeni, kao i na ustaško uporište Španovica. U studenom 1942. postavljen je za komandanta 12. slavonske proleterske brigade, koja je, uz ostalo, do voljače 1943. napala neprijateljska uporišta Voćin (dva puta), Orahovicu, Orljavac, Podravsku Slatinu, Okučane i Pakrac. U veljači 1943. imenovan je za komandanta III operativne zone — a to je područje Slavonije — i na toj dužnosti proizveden je 1. svibnja 1943. u čin potpukovnika.

Polovicom svibnja 1943. formiran je Slavonski korpus i ujedno je osnovana 28. divizija (17. V), a za njenog komandanta imenovan je Vicko Antić. Na toj je dužnosti 1. studenoga 1943. unapređen u čin pukovnika. Divizija je pod njegovom komandom sudjelovala do kraja 1943. godine u borbama u Slavoniji, Moslavini, Zagorju i Turopolju. U ljetu 1943. po naredbi Vrhovnog štaba divizija je u II operativnoj zoni izvršila niz akcija: napala je garnizone Čazma, Koprivnica, Ludbreg, Varaždinske Toplice, Zlatar, Ivanec. U nastavku borbi protiv neprijatelja, 28. divizija je u prosincu 1943. prešla preko Save i izvršila u Turopolju napad na aerodrom Kurilovac, a zajedno s Turopoljskim odredom uništila jedno skladište oružja u selu Sopnica.

Za sve ove uspjehe, a na prijedlog Glavnog štaba Hrvatske od 23. XII 1943. Vrhovni komandant je 28. udarnu diviziju pohvalio pismenom naredbom i emitirao je preko naše radio-stanice »Slobodna Jugoslavija«. Pohvala glasi:

»Izražavam vam zahvalnost i priznanje, borcima i rukovodiocima 28. divizije na čelu sa potpukovnikom Antićem, koji su pokazali veliko junaštvo i oslobodili Varaždinske Toplice, Čazmu, Ludbreg, Ivanjsku, Zlatar, Koprivnicu i uništili aerodrom kod Velike Gorice.

Vrhovni komandant NOV i POJ
Maršal Tito«

Vraćajući se u Slavoniju u siječnju 1944. divizija je napala ustaško uporište Čaglin u istočnom dijelu Požeške kotline i uništila cijelu ustašku bojnu koja je došla iz Bosne na reorganizaciju i popunu.

Time je završeno dvogodišnje (11. studenoga 1941 — kraja veljače 1944) sudjelovanje Vicka Antića u NOB u Slavoniji sa znatnim uspjesima. Jer, potkraj veljače 1944. naredbom Glavnog štaba Hrvatske premješten je za komandanta 13. primorsko-goranske divizije, koja je osnovana u drugoj polovici travnja 1943. godine. Tako se vraća u rodni kraj predratni borac revo-

lucionarnog radničkog pokreta, narednik (sergento) španjolske republikanske vojske, prvoborac NOB-a, sada pukovnik NOV i POJ i već proslavljeni komandant slavonske divizije. S Goranima, Primorcima i Istranima vodi borbu s njemačkim okupatorom i ustašama punih šest mjeseci, do kraja kolovoza 1944. Pod njegovom komandom 13. divizija je odbila ispade 35. ustaške bojne iz Ogulina na oslobođeno područje Gorskog kotara i napala neprijateljska uporišta u Drežnici, na Vrh Kapele i u Bosiljevu.

Kao komandant 13. divizije Vicko Antić je prisustvovao 9. travnja 1944. u Vratima (Gorski kotar) Prvoj okružnoj konferenciji USAOH-a (Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Hrvatske) za Hrvatsko primorje i omladini uputio pozdravnu riječ. O tome je »Primorski vjesnik« objavio 13. travnja 1944. ove riječi:

»Ogromno oduševljenje nastalo je kad se na govornici pojavio stari antifašistički borac iz španjolskog građanskog rata, pukovnik drug Vicko Antić, komandant XIII divizije. Drug komandant Antić pozdravio je konferenciju u ime NOV i istakao herojstva naše omladine, koja se bori u redovima NOV, pozdravio je konferenciju u ime omladinaca-boraca koji se u mislima pridružuju svojim drugovima i pozdravljaju svoj novoizabrani odbor. Cijela dvorana klicala je NO vojsci i maršalu Titu.«

Poslije kratkog vojevanja u Gorskom kotaru i Hrvatskom primorju Vicko Antić premješten je na novu dužnost. Naime, u kolovozu 1944. godine počela se formirati divizija KNOJ (Krupus narodne odbrane Jugoslavije). Prva je formirana u Hrvatskoj i po naredbi GS Hrvatske za komandanta te nove divizije imenovan je Vicko Antić. Do kraja 1944. godine ovakvih divizija u Jugoslaviji osnovano je osam. U sastavu Prve hrvatske divizije KNOJ bilo je 7 brigada za cijelo područje Hrvatske zajedno s graničnim pojasom. Njihov je zadatak bio u to vrijeme borba protiv petokolonaša, a prigodom oslobađanja još neoslobođene domovine čišćenje teritorija od neprijateljskih grupa, praćenje i čuvanje zarobljenika, javna sigurnost i čuvanje državnih granica. Na toj dužnosti Antić je ostao do kraja 1945. godine.

Prvoborac i nosilac »Spomenice 1941«, Antić je već u toku NOB-a dobio Orden »Partizanske zvijezde« sa zlatnim vijencem (1944), a 1945. godine Orden »Zasluga za narod« sa zlatnom zvijezdom, Orden »Za hrabrost« i odlikovanje SSSR »Krasnaja zamja« (1. XI 1945).

Istaknut kao partizanski borac i još više kao vojni rukovodilac (od komandira čete do komandanta divizije), Vicko Antić je poslije oslobođenja Jugoslavije upućen u prosincu 1945. na daljnje vojno obrazovanje u Vojnu akademiju »T. M. Frunze« u Moskvi. Nju je završio u studenom 1947. godine s odličnim uspjehom.

Vrativši se u domovinu, ostaje na službi u redovima JNA. U čin general-majora unapređen je 16. prosinca 1947. i imenovan za načelnika Štaba komande tenkovskih jedinica u ministarstvu narodne obrane. Na tom je položaju ostao do srpnja 1950. godine. Tada je imenovan za načelnika Štaba I vojne oblasti u Beogradu i tu dužnost vrši do rujna 1952. godine. Opet odlazi na školovanje u Višu vojnu akademiju, u Školu operatike u Beogradu, koju završava s odličnim uspjehom u prosincu 1953. U siječnju 1954. imenovan je za pomoćnika Komandanta ratnog vazduhoplovstva i PVO i na

toj dužnosti ostaje do 1972. dakle 18 godina. U čin generalpotpukovnika unapređen je 22. prosinca 1956. i potom u čin generalpukovnika, 22. prosinca 1966. S tim činom prestala mu je aktivna služba u JNA 1972. godine.

Orden »Narodnog heroja« dobio je 1953. godine.

U toku aktivne službe Vicko Antić dobio je još ova odlikovanja: Orden »Bratstva i jedinstva« sa zlatim vijencem (1947), Orden »Ratne zastave« (1952), Orden »Vojne zasluge« s velikom zvijezdom (1955), Orden »Narodne armije« s lovorovim vijencem (1961), Orden »Vojne zasluge« s velikom zvijezdom (1972). Dobio je također ova strana odlikovanja: čehoslovačko »Partizanski krst« (1946), Španjolske Republike »Orden slobode« (1955) i afganistansko »Orden Sardar Aali« (1961).

U JNA Vicko Antić vršio je i važne partijske dužnosti. Bio je član Opunomoćstva CK KPJ I armijske oblasti, sekretar osnovne partijske organizacije u Školi operatike Više vojne akademije, član Opunomoćstva CK KPJ Komande ratnog vazduhoplovstva, politički sekretar Opunomoćstva CK SKJ za organizaciju SK u ratnom vazduhoplovstvu i PVO, član Opunomoćstva CK SKJ za organizaciju SK u JNA. Sudjelovao je na svima kongresima KPJ-SKJ poslije oslobođenja osim na desetom.

Ovakvo raznolik i plodan rad u NOB-u i socijalističkoj revoluciji, te u JNA do prestanka aktivne službe, Vicko Antić je nastavio i izvan te službe, tj. u društveno-političkim organizacijama. Bio je potpredsjednik Republičkog odbora i sada je član predsjedništva SUBNOR-a SR Hrvatske, član Saveznog odbora i Predsjedništva SUBNOR-a SFR Jugoslavije, predsjednik Komisije za ONO i DSZ Saveznog odbora Jugoslavije, član Savezne konferencije SSRN Jugoslavije, član Koordinacione komisije SK SSRNJ za kadrovska pitanja u Federaciji, član Izdavačkog savjeta »Borbe« i član Upravnog odbora Udruženja jugoslavenskih dobrovoljaca Španske republikanske vojske 1936—1939. Izabran je za člana Savjeta Republike SR Hrvatske.

BIBLIOGRAFIJA

Život španjolskih dobrovoljaca u koncentracionim logorima Francuske, Radnički pokret Hrvatskog primorja, Gorskog kotara i Istre 1919—1941, zbornik I, Rijeka 1970; Iz logora u logor, Španija 1936—1939, knj. 4, Beograd 1971; Bjekstvo, Španija 1936—1939, knj. 4, Beograd 1971; Španjolski borci Vinodola u Narodnooslobodilačkoj borbi, Vinodolski zbornik I, Crikvenica 1977; Razvoj i djelovanje Psnjnskog partizanskog odreda 1942. godine, Sjećanja, 12. tom; Duško je pao bez jauka, Glas Slavonije; Napad na Badljevinu, Pakrački vjesnik, 1981.

LITERATURA

Enciklopedija Jugoslavije 11, Zagreb 1955, nap. F. T.; Boško Stanišević, Gerilac Pepe, Narodni heroj, generalpukovnik Vicko Antić, Oslobođenje, Sarajevo, 6. IV 1958; Narodni heroji Jugoslavije, knjiga prva, Beograd 1975, nap. M(i)hael S(obolevski); Vinko Antić, Španac, Drugu pukovniku Vicku Antiću o prvom susretu, Odjeci doživljaja, Iz NOB u prozi i stihu 1941—1945, Rijeka 1971; Pismo Ivana Jeličića Tominčića od 15. X 1937, u knjizi: Vinko Antić, Tri revolucionara — tri svijetla lika, Selca 1981; Edo Stojčić, Mladost je ta koja nosi i koja stvara, intervju, Novi list, 3. i 4. X 1981; Enciklopedija Jugoslavije 11, drugo izdanje, Zagreb 1981, nap. F. Pet.

Dr Vinko Antić